

MEMO

Aan: 5.1.2e
Van: 5.1.2e
Inzake: Blink/Lennisheuvel
Dossiernr.: 74291
Datum: 21 november 2025

I. INLEIDING

Uit AERIUS-berekeningen ten behoeve van de ontwikkeling van het woningbouwplan 'Achter den Eijngel' in Lennisheuvel volgt dat sprake is van een toename van stikstofdepositie op overbelaste habitattypen in nabijgelegen Natura 2000-gebieden. In verband daarmee is een ecologisch adviesbureau verzocht om in een passende beoordeling op ecologische gronden te beoordelen of significante gevolgen voor de betreffende Natura 2000-gebieden kunnen worden uitgesloten.

Om eventuele twijfel over de juridische haalbaarheid van een dergelijke ecologische passende beoordeling weg te nemen, is verzocht toe te lichten en te bevestigen dat het juridisch mogelijk is om op deze wijze een omgevingsvergunning voor de Natura 2000-activiteit te verkrijgen.

II. CONCLUSIE

Verschillende uitspraken van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (hierna: Afdeling) bevestigen de mogelijkheid van een ecologische passende beoordeling om significante gevolgen van een plan of project uit te sluiten. Die mogelijkheid bestaat niet alleen voor gevallen met een tijdelijke, maar ook met een permanente toename van stikstofdepositie op reeds overbelaste habitattypen.

III. TOELICHTING

Artikel 5.1 lid 1 sub e van de Omgevingswet bepaalt dat het verboden is om zonder omgevingsvergunning een Natura 2000-activiteit te verrichten. Het begrip 'Natura 2000-activiteit' is in de bijlage bij artikel 1.1 Ow gedefinieerd als:

"activiteit, inhoudende het realiseren van een project als bedoeld in artikel 6, derde lid, van de habitatrichtlijn dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied"

Stikstofdepositie kan verslechterende gevolgen hebben voor stikstofgevoelige habitattypen of leefgebieden waarvoor een Natura 2000-gebied is aangewezen. Deze gevolgen kunnen significant zijn wanneer een project leidt tot een toename van stikstofdepositie op overbelaste stikstofgevoelige habitattypen of leefgebieden¹. Voor (bouw)projecten die tot stikstofemissies (kunnen) leiden, moet daarom worden aangetoond dat die emissies niet tot deposities leiden op stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden. Het gaat dan om deposities in de bouw- én de gebruiksfase (exploitatie). Of dat het geval is, kan met een berekening in AERIUS Calculator worden aangetoond.

Als een project leidt tot een toename van de stikstofdepositie op reeds overbelaste stikstofgevoelige natuurwaarden in een Natura 2000-gebied, dan moeten de gevolgen van die toename door het project worden onderzocht. Als daaruit volgt dat significante gevolgen niet op voorhand op grond van objectieve gegevens kunnen worden uitgesloten (de zogenoemde voortoets), moet een passende

¹ 'Overbelast' wil zeggen dat de kritische depositiewaarde in de (bestaande) achtergrondsituatie reeds wordt overschreden.

beoordeling worden gemaakt. Voor het project kan een natuurvergunning² worden verleend als het bevoegd gezag uit de gemaakte passende beoordeling de zekerheid heeft verkregen dat het plan de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied niet zal aantasten³. Het is mogelijk die conclusie te trekken op basis van mitigerende maatregelen, zoals intern en/of extern salderen, maar ook op basis van een ecologische beoordeling.

Bij de beoordeling van de vraag of een toename van de stikstofdepositie leidt tot significante effecten en in het verlengde daarvan tot een aantasting van de natuurlijke kenmerken van de Natura 2000-gebieden, dient per habitatype gekeken naar de omvang van de toename, de kritische depositiewaarde (hierna: KDW), de instandhoudingsdoelen, het aanwezige areaal en de kwaliteit daarvan en de specifieke milieukenmerken. Als het project niet leidt tot een zodanige toename aan stikstofdepositie dat hierdoor sprake is van significante gevolgen voor de kwaliteit van kwalificerende habitattypen en/of leefgebieden van soorten waarvoor Natura 2000-gebieden zijn aangewezen, kan de natuurvergunning worden verleend.

Een dergelijke ecologische passende beoordeling is ook mogelijk indien sprake is van een *permanente* toename van stikstofdepositie op habitattypen en leefgebieden waarvoor geldt dat de KDW wordt overschreden, de kwaliteit momenteel niet goed is en stikstofdepositie in beginsel een knelpunt vormt voor de kwaliteit van het betreffende habitatype en/of leefgebied. Dit blijkt bijvoorbeeld uit een uitspraak van de Afdeling van 21 september 2022 over het inpassingsplan "Maritieme Servicehaven Noordelijk Flevoland"⁴. Dat plan leidde tot beperkte maar permanente deposities op reeds overbelaste stikstofgevoelige habitattypen. Hoewel in die procedure expliciet werd aangevoerd dat vanwege de depositietoename en ondanks de passende beoordeling significante gevolgen niet konden worden uitgesloten, heeft de Afdeling deze ecologische passende beoordeling rechtens juist bevonden. De volgende redenering van Sweco, die de passende beoordeling had opgesteld, kon de toets der kritiek dus doorstaan⁵:

"Een toename aan stikstofdepositie is op zichzelf volgens Sweco geen ecologisch effect, ook niet als de KDW wordt overschreden. Ecologische effecten gaan over aantasting van de kwaliteit van een habitatype of afname van oppervlakte. Bij uitbreiding of verbeterdoelen moet daarnaast beoordeeld worden of de omstandigheden zodanig veranderen door toename aan stikstofdepositie dat die deze doelen in de weg kunnen staan, aldus Sweco. Het gaat in alle gevallen om concreet waarneembare veranderingen zoals verandering van de soortensamenstelling van de vegetatie, biomassa (structuur), zuurgraad van de bodem of stikstofbeschikbaarheid in de bodem. Sweco heeft er op gewezen dat hun ecologen voor alle habitattypen en stikstofgevoelige leefgebieden waarop enige toename aan depositie kan plaatsvinden zorgvuldig hebben nagelopen of sprake kan zijn van omstandigheden waarin het project met een tijdelijke of permante toename van slechts enkele honderdsten van molen N/ha/jr zelfstandig tot ecologische effecten, laat staan significante gevolgen kunnen leiden. Zij kwamen tot de conclusie dat dit niet het geval was en significante gevolgen door de zeer geringe toename aan stikstofdepositie in de aanleg- en gebruiksfase van MSNF zijn uit te sluiten."

Een ander voorbeeld waarbij op ecologische gronden kon worden uitgesloten dat permanente deposities op overbelaste stikstofgevoelige habitattypen zouden leiden tot significante gevolgen, is de (eind)uitspraak over ViA15⁶. Daarin concludeert de Afdeling:

"29.4. De Afdeling overweegt dat in de Aanvullende passende beoordeling is beoordeeld of de projectbijdrage van invloed is op de habitatkwaliteit aan de hand van de specifieke milieukenmerken en omstandigheden van de specifieke locaties waar een toename is

² Formeel: omgevingsvergunning voor de Natura 2000-activiteit.

³ AbRS 16 augustus 2023, ECLI:NL:RVS:2023:3129, r.o. 6.

⁴ AbRS 21 september 2022, ECLI:NL:RVS:2022:2752, i.h.b. r.o. 12 e.v..

⁵ AbRS 21 september 2022, ECLI:NL:RVS:2022:2752, r.o. 16.3.

⁶ AbRS 6 maart 2024, ECLI:NL:RVS:2024:951, i.h.b. r.o. 29 e.v.

berekend. Het betoog van appellanten geeft geen aanleiding voor de conclusie dat het ecologisch onderzoek voor wat betreft deze locaties niet diepgaand genoeg is geweest. Ook het STAB-advies geeft daarvoor geen grond. Daarbij is van belang dat de door appellanten bedoelde onderzoeken niet specifiek gaan over de betrokken locaties. Ook het STAB-advies gaat daar niet op in. Zoals hiervoor onder 26.2 is overwogen, is het ook niet zo dat altijd al het onderzoek dat mogelijk is moet worden gedaan om uit te kunnen sluiten dat natuurwaarden worden aangetast. De Afdeling is daarom van oordeel dat de minister zich onder verwijzing naar de Aanvullende passende beoordeling op het standpunt heeft mogen stellen dat de berekende geringe projectbijdrage van stikstofdepositie op een beperkt deel van het areaal, ondanks de langdurige overschrijding van de KDW, in dit geval niet zal leiden tot meetbare gevolgen die doorwerken in de kwaliteit van de oude eikenbossen en beuken-eikenbossen met hulst."

Ook in de uitspraak over de A27/A12 wordt op ecologische gronden geoordeeld dat een toename van stikstofdepositie niet tot significante gevolgen leidt⁷:

"De conclusie is dat de berekende projectbijdrage van 0,14 tot maximaal 0,30 mol N/ha/j geen verzurende of vermestende werking heeft die van invloed is. Daarmee leidt de projectbijdrage niet tot significante negatieve gevolgen en komt de instandhoudingsdoelstelling voor de vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen), die bestaat uit uitbreiding van het areaal en behoud van de kwaliteit, niet in gevaar. Voor dit gebied zijn dan ook geen mitigerende of compenserende maatregelen onderzocht."

Kortom, mits op juiste wijze uitgevoerd kan op grond van een ecologische passende beoordeling worden geconcludeerd dat een beperkte permanente toename van stikstofdepositie op een reeds overbelast stikstofgevoelig habitatype niet leidt tot significante gevolgen voor dat Natura 2000-gebied. Bij die conclusie vormt een ecologische passende beoordeling dus een deugdelijke grondslag voor verlening van een natuurvergunning.

⁷ AbRS 30 april 2025, ECLI:NL:RVS:2025:1971, r.o.70.1.

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens definitief geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1